

N:o 219.

Af herr **K. A. Staaff m. fl.**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om landsting.

I en till innevarande Riksdag aflåten proposition n:o 30 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, under den förutsättning att ändring af rikets grundlagar i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts proposition n:o 28 blefve af Riksdagen i grundlagsenlig ordning beslutad, antaga ett vid förstnämnda proposition fogadt förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om landsting den 21 mars 1862. De af Kungl. Maj:t sålunda föreslagna ändringarna i landstingsförordningen hafva till hufvudsakligt syfte att bringa en proportionell valmetod till användning vid utseendet af landstingsmän; och är i sådant hänseende föreslaget, bland annat, att det medelbara valsätt, som för närvarande i allmänhet äger rum såväl å landsbygden som i stad, skulle utbytas mot omedelbara val.

Alldeles bortsedt från det af Kungl. Maj:t angifna hufvudsyftet med de föreslagna ändringarna i landstingsförordningen, torde det nuvarande medelbara valsättets borttagande och ersättande med omedelbart val vid utseende af landstingsmän innebära en reform, som i och för sig synes vara ur flera synpunkter önskvärd. Vi kunna i detta hänseende återropa hvad statsrådet och chefen för civildepartementet i sitt yttrande till det statsrådsprotokoll, som finnes bilagdt Kungl. Maj:ts ofvan nämnda proposition n:o 30, anfört angående de medelbara landstingsmannavalen å landsbygden. Efter en erinran, att detta medelbara valsätt vid flera tillfällen varit föremål för anmärkning, yttrar departementschefen: »Så har inom Riksdagen uttalats, att detta valsätt förtager intresset för valen, obehörigen gynnar de större kommunerna och, då elektoreernas antal ofta är ringa samt för vissa valkretsar ej större

än tre eller fyra, lätt gifver upphof till kottariväsen, så att verkligt val knappast kan sägas äga rum. Orsaken till att de förslag, hvilka afsett införande såsom regel af omedelbara landstingsmannaval, icke tillvunnit sig bifall, lärer ock väsentligen vara att söka i den uppfattning, att reformen utan samtidig begränsning af röstskalan skulle visa sig tämligen kraftlös.» I motsats till departementschefen hålla vi före, att de skäl, som sålunda tala för afskaffande af det medelbara valsättet på landet, äga i tillämpliga delar giltighet äfven beträffande landstingsmannaval i stad; och vi kunna därför äfven ur den synpunkten instämma i departementschefens uppfattning, att det med afseende på landstingens egenskap af politiska valmanskårer är önskligt, att landstingsmännen utses genom omedelbara val.

Ehuru vi af skäl, som blifvit anförda i motiven till den inom Andra Kammaren framburna motionen, n:o 203, om ändring i vissa delar af regeringsformen och riksdagsordningen, icke kunna ansluta oss till den i Kungl. Maj:ts proposition n:o 30 angifna förutsättningen för den föreslagna ändringen i vissa delar af förordningen om landsting, och ehuru vi ej heller kunna godkänna den anordning med proportionell valmetod vid utseendet af landstingsmän, som utgör hufvudsyftet med och väsentliga innehållet i samma ändringsförslag, hafva vi likväl ansett, att frågan om en reform af landstingsförordningen i sådant syfte, att landstingsmän må utses genom omedelbara val såväl i stad som å landsbygden, bör underställas Riksdagens pröfning. Ett speciellt skäl till sådant yrkande från vår sida föreligger däri, att vi i särskild motion föreslagit ändringar i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet och af förordningen om kommunalstyrelse i stad i ändamål att genom begränsning af röstskalan och vidgad utrymme för personlighetsprincipen bereda flertalet af kommunens medlemmar behörigt inflytande i kommunala angelägenheter. I öfverensstämmelse härmed torde det ock vara påkalladt, att åt kommunens medlemmar inrymmes omedelbart deltagande i valen till den större kommunalrepresentationen, landstinget.

Införandet af omedelbart valsätt vid utseende af landstingsmän kräfver med nödvändighet en för sådant valsätt lämpad anordning af valkretsar. Affattandet af bestämmelser att ligga till grund för sådan valkretsanordning förutsätter emellertid en utredning, vid hvilken, särskildt beträffande landsbygden, åtskilliga rätt invecklade spörsmål behöfva tagas under en sorgfällig pröfning, och som därför endast genom Kungl. Maj:ts försorg torde kunna på ett tillfredsställande sätt åstadkommas.

Vi tillåta oss alltså hemställa,

att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till de ändringar i gällande förordning om landsting, som finnas erforderliga i och för fullständigt genomförande af omedelbart valsätt vid landstingsmannaval.

Stockholm den 20 mars 1907.

<i>Karl Staaff.</i>	<i>Fridtjuv Berg.</i>	<i>David Bergström.</i>
<i>Jacob T. Larsson.</i>	<i>Carl Carlson Bonde.</i>	<i>K. G. Karlsson.</i>
<i>W. Johansson, Öija.</i>	<i>S. H. Kvarnzelius.</i>	<i>Ol. Olsson i See.</i>
<i>Frithiof Söderbergh.</i>	<i>Adolf Janson i Bråten.</i>	<i>J. G. Forsberg.</i>
<i>Oskar Berg.</i>	<i>Halvar Eriksson.</i>	<i>Rob. Karlsson.</i>
<i>Alfr. Lundgren.</i>	<i>M. Sundström.</i>	<i>Karl M. Lindh.</i>
<i>Oscar Forssling.</i>	<i>M. Matsson.</i>	<i>J. E. Ericsson.</i>
<i>Per N:son Bosson.</i>	<i>Sven Palme.</i>	<i>G. M. Sandin.</i>
<i>J. Andersson, Baggböle.</i>	<i>Axel Rune.</i>	<i>Erik Röing.</i>
<i>Th. Fürst.</i>	<i>C. J. F. Ljunggren.</i>	<i>Lars Eriksson.</i>
<i>Magnus Höjer.</i>	<i>Karl Otto.</i>	<i>Carl Jansson i Edsbäcken.</i>
<i>Joh. Er. Nordin.</i>	<i>C. Wallentin.</i>	<i>E. Sundin.</i>
<i>Robert Johansson.</i>	<i>Aug. Henricson.</i>	<i>G. Kronlund.</i>
<i>Sixten Neiglick.</i>	<i>M. F. Nyström.</i>	<i>V. Hugo Wickström.</i>
<i>Victor Moll.</i>	<i>Axel Ekman.</i>	<i>Ernst Beckman.</i>
<i>R. A. Wawrinsky.</i>	<i>G. Jansson.</i>	<i>K. Joh. Larsson.</i>
<i>C. J. Hammarström.</i>	<i>G. Lindgren i Islingby.</i>	<i>J. M. Juhlin.</i>
<i>Linus Lindström.</i>	<i>Karl Starbäck.</i>	<i>Dan. Broström.</i>
<i>Johan Ericsson.</i>	<i>Joh. Ström.</i>	<i>P. Hörnstén.</i>
<i>Hjalmar Wijk.</i>	<i>J. Byström.</i>	<i>J. Bromée.</i>
<i>E. A. Nilson.</i>	<i>Nils Larsson.</i>	